

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14.09.1976, sp. zn. 9 Co 343/76, ECLI:CZ:MSPH:1976:9.CO.343.1976.1

Číslo: 9/1979

Právní věta: Při posuzování právních vztahů týkajících se hrobů na pohřebištích (§ 19 vyhlášky č. 47/1966 Sb.) je třeba rozlišovat mezi právem z propůjčení místa pro hrob a mezi právem vlastnickým (popřípadě mezi právem užívání) k náhrobku, k pomníku a k trvalým ozdobám hrobu (tzv. hrobovému příslušenství). Propůjčení hrobového místa nezakládá vznik vlastnictví k této části pozemku pohřebiště. Hrobové příslušenství je předmětem vlastnictví toho, kdo je pořídil nebo nabyl jiným způsobem nabývání osobního vlastnictví. Pomník, náhrobek nebo jiná ozdoba hrobu, které mohou být bez znehodnocení hrobu odděleny, mají povahu věcí movitých.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 14.09.1976

Spisová značka: 9 Co 343/76

Číslo rozhodnutí: 9

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Hroby, Užívání věci, Vlastnické právo

Předpisy: 40/1964 Sb. § 127 47/1966 Sb. § 19

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obvodní soud pro Prahu 10 rozsudkem určil, že hrobka č. I-15 na hřbitově v P.-H. je výlučným vlastnictvím žalobce.

V odvolání proti tomuto rozsudku soudu prvního stupně se žalovaný, který je synovcem žalobce a jehož příbuzní jsou v uvedené hrobce rovněž pohřbeni, domáhal jeho zrušení, popřípadě jeho změny a zamítnutí žaloby. Namítal, že ve sporu o určení vlastnického práva k hrobce není a nemůže být pasívně legitimován, protože hřbitovní pozemek je ve vlastnictví státu a ve správě pohřební služby, a spor měl být tedy veden proti této organizaci a nikoliv proti žalovanému. Hrobové místo s vyzděnou hrobkou v zemi je nemovitost, k níž vlastnické právo žalobci vůbec patřit nemůže, a spor mohl být tedy veden jen o určení vlastnického práva k hrobovému příslušenství. Na vlastnické právo žalobce k hrobovému příslušenství nelze usoudit (jak to učinil soud prvního stupně) jen z ústního projevu žalobcova otce, k němuž údajně mělo dojít již téměř před 50 lety. V době, kdy k darování hrobového příslušenství žalobci mělo dojít, mohlo k platnému darování movité věci dojít jen předáním věci a darování nemovité věci bylo možné jen písemnou smlouvou.

Žalobce v řízení před odvolacím soudem upravit žalobní návrh tak, že se žaloba o určení jeho

vlastnictví týká náhrobku.

Městský soud v Praze rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Z odůvodnění:

Z ustanovení § 21 a § 24 odst. 4 vyhlášky č. 47/1966 Sb. o pohřebnictví vyplývá, že zásadně je třeba rozlišovat mezi tzv. právem hrobovým (tj. právem k místu jen propůjčenému pro hrob nebo hrobku podle ustanovení § 21 citované vyhlášky) a právem k náhrobku, pomníku a trvalým ozdobám hrobu (tzv. hrobovému příslušenství). Propůjčení hrobového místa nezakládá vznik vlastnického práva k tomuto místu. Naopak to, co tvoří tzv. hrobové příslušenství, lze pořídit nebo získat některým způsobem, jímž lze nabýt vlastnictví k movitým věcem.

Podle žalobcova tvrzení mělo v daném případě dojít k darování hrobového příslušenství v r. 1930, tedy za platnosti obecného zákoníku občanského z roku 1811. Podle tohoto zákona bylo pro formu darovací smlouvy rozhodné, zda šlo o věc movitou nebo nemovitou.

Pomník (náhrobek) byl považován za věc movitou, mohl-li být bez porušení hrobu odstraněn. Hrob sám, tj. část hrobu pod zemí byl věcí nemovitou a byl součástí hřbitova.

Podle ustanovení § 426 obecného zákoníku občanského z roku 1811 bylo třeba k převodu vlastnictví movité věci předání, popřípadě odevzdání věci. Ani žalobce v projednávané věci netvrdil, že by mu podobným způsobem (tj. tradicí) bylo hrobové příslušenství (pomník, rám hrobu, apod.) odevzdáno „z ruky do ruky“, což by snad bylo možné u hrobového příslušenství nezabudovaného, demontovaného apod. Ani to ovšem nemění nic na tom, že k převodu vlastnictví k hrobovému příslušenství mohlo dojít a skutečně také došlo jinak než jeho „hmotným odevzdáním z ruky do ruky“.

Zmíněné ustanovení § 426 o. z. o. pamatovalo i na takové případy, kdy převod vlastnictví k movité věci jejím odevzdáním nebyl možný, účelný či praktický. V ustanovení § 426 o. z. o. bylo totiž odevzdání věci movité z ruky do ruky označeno za způsob, jímž zpravidla, tedy nikoliv bezvýjimečně, k převodu vlastnictví movité věci dochází. Obecný zákoník občanský z roku 1811 znal ostatně i další způsoby nabývací než prosté odevzdání, a to konkrétně odevzdání znamením a prohlášením. Stanovil totiž v § 427, že u takových movitých věcí, které pro svou povahu nedopouštějí hmotné odevzdání, jako při dlužních pohledávkách, nákladním zboží, při skladu zboží nebo při jiné věci hromadné, dovoluje zákon odevzdání znamením, a to tak, že vlastník přejímá listiny, které prokazují vlastnictví, nebo nástroje, které přejímatele učiní způsobilým výlučně se uvést v držbu věci, nebo tak, že se věc opatří značkou, z které každý může jasně poznat, že věc byla přenechána někomu jinému. V ustanovení § 428 o. z. o. pak bylo stanoveno, že prohlášením se věc odevzdá, když zcizitel prokazatelným způsobem dá najevo svou vůli, že chce napříště věci míti jménem přejímatelovým, nebo že příjemce věc, kterou dosud měl bez věcného práva, má napříště držet na podkladě věcného práva.

V projednávané věci vyplývá z výsledků dokazování, že žalobcův otec v roce 1930 předal žalobci listinu z 13. 6. 1881, podle níž bylo žalobcovu otci přenecháno na hřbitově místo pro rodinnou hrobku. Pak ovšem tu došlo k darovacímu aktu mezi žalobcovým otcem a žalobcem ohledně hrobového příslušenství. Uvedená listina prokazovala uživatelské právo dárce k předávanému hrobovému místu a byla současně důkazem (i když samozřejmě vyvratitelným) o vlastnickém právu dárce k hrobovému příslušenství. Jestliže však, jak bylo zjištěno z výpovědí svědků F. J. a R. K., se žalobcův otec před příbuznými a známými ani netajil tím, že svému synovi „hrobku“ daroval, lze z toho dovodit, že k darování hrobového příslušenství žalobci skutečně došlo.

Z uvedených důvodů byl proto rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný potvrzen (§ 219 o.

s. ř.).